

RELASJONSKOMPETANSE OG PERSONLIG KOMPETANSE I VEILEDERROLLEN

ENDRING OG UTVIKLING

- Hva slags kompetanse trenger en rådgiver?
- En sosialrådgiver?
- Trenger vi andre yrkesgrupper enn lærere inn i skolen?
- Hvilke kompetansekrav bør BFK og kommunene stille til rådgivere?

SOSIALRÅDGIVNING I SKOLEN – KOMPETANSE

- Bakgrunn:
- Personlige erfaringer
- Stadige drypp av forskning
- Greta Marie Skau

RELASJONSKOMPETANSE OG PERSONLIG KOMPETANSE I VEILEDERROLLEN

- Generelt høye krav til kompetanse i vårt moderne samfunn
- Spesielle krav til kompetanse i arbeid med mennesker
- Her: Spesielt opptatt av begrepene relasjonskompetanse og personlig kompetanse

KOMPETANSE I VEILEDERROLLEN

Yrkesspesifikke ferdigheter

Teoretisk kunnskap

Personlig kompetanse

- Greta Marie Skau: Fagfolk vokser (2009)
- Om personlig kompetanse i arbeid med mennesker

SOSIALRÅDGIVNING I SKOLEN – KOMPETANSE

- Yrkeskompetanse = Handlingskompetanse + relasjonskompetanse, (Røkenes og Hanssen)
- Handlingskompetanse: Alle ferdigheter og all kunnskap en trenger i et yrke
- Relasjonskompetanse handler om møtet med den andre:
  - - Forståelse for relasjonens betydning
  - - Ferdigheter i å skape og opprettholde relasjoner
  - - Etisk refleksjon

RELASJONSKOMPETANSE

- Svært avgjørende betydning i arbeid med mennesker:
- Evne til å møte andre med respekt og gjensidighet
- Det første møtets betydning
- Bevisst hva en selv sier – og hva den andre sier
- Fokus på hva den andre ønsker
- Lyttende og genuint interessert i den andre, som person og i den andres ønske/utfordring
- Møte den andre som subjekt – ikke som objekt ->

RELASJONSKOMPETANSE

- Respekt for den kompleksiteten den andre består av
- Ikke forsøke å pådytte svar og løsninger
- Unngå tingliggjøring

- Kommunisere med og samhandle med

RELASJONSKOMPETANSE

- Evne til å sette seg inn i den andres verden – hans forståelse og opplevelse av fenomener/hendelser
- Genuin interesse av/for andre
- Empati
- Mot, nysgjerrighet, humor, kreativitet
- Evne til å lytte
- Respekt
- Ekthet
- Evne til å si nei eller sette grenser
- Lojalitet
- Utholdenhet
- Tålmodighet
- Selvinnsikt

RELASJONSKOMPETANSE

- En del av relasjonskompetansen?
- YRKESKOMPETANSE (Skau):
  - ✓ - Yrkesspesifikke ferdigheter, (hand.komp)
  - ✓ - Teoretisk kunnskap, (hand.komp)
  - ✓ - Personlige kompetanse, (rel.komp)

SMITH AND JONES!

PERSONLIG KOMPETANSE

- En del av relasjonskompetansen
- Det som finnes der før all utdanning og praksis
- Den vi er?
- Væremåte, evner, tanker, følelser, egenskaper som person/menneske
- Utvikles og endres gjennom hele livet – enten vi vil eller ikke, bevisst eller ubevisst
- «Vi kan faktisk ikke velge å ikke forandre oss...»

PERSONLIG KOMPETANSE

- «Men vi kan påvirke hvordan og i hvilken retning...»
- Delvis sammenfallende/overlappende med relasjonskompetanse
- Personlig egnethet
- Ens væremåte
- Kan læres/endres i mindre grad enn relasjonskompetanse?
- Den kompetansen som er vanskeligst å beskrive og å måle – en «taus» kompetanse

PERSONLIG KOMPETANSE

- Vanskelig å skille
- Delvis overlappende
- P.K: En del av grunnlaget – før R.K. En forutsetning?
- R.K: En del av yrkeskompetansen, øves og utvikles gjennom utdanning og praksis
- Begge kan og vil utvikles og endres

PERSONLIG KOMPETANSE VS RELASJONSKOMPETANSE

- Hva er viktigst?
- Omfattende og komplekst spørsmål, uten fasitsvar
- Peavey: «Person» eller «Jeg» minst like viktig som en hvilken som helst metode
- Mange forskningsfunn peker i same retning
- Relasjonens betydning kan ikke understrekes nok
- Innenfor mange fagfelt
- Også i forhold til reint fysiske sykdommer

RELASJON VERSUS METODE

- Konsekvens for rådgivning i Norge i dag?
- Hva vektlegges?
- «Bedre rådgivere» i «frafallets diskurs»: Løsning på problemet....? Hva betyr det i så fall?
- Kurs og utdanning i fagfeltet

RELASJON VERSUS MEDTODE

- Å ha kjemi med...
- Å være magisk...
- Handler om de samme typene kompetanse?
- Noe udefinerbart og umålbart – det tause?
- Egnethet
- Er vi magikere? (jfr Hennum)
- «Fiksere»?
- Manipulerer vi i jobben vår – og er det i tilfelle greit?

MAGI ELER KJEMI?

- Utvikling skjer uansett – men retning, styrke osv kan påvirkes
- Endring: I større grad en ønsket og planlagt prosess
- Både utvikling og endring skjer i forhold til denne type kompetanse – men kan styres/påvirkes mer

UTVIKLING OG ENDRING

- ENDRING ER VANSKELIG!
- Noen prinsipper er sentrale:
  - - Tanker og følelser - bevissthet
  - - Relasjon med andre - samhandling
  - - Konkret atferd – prøve noe nytt

UTVIKLING OG ENDRING

- SNAKKER VI FOR MYE?
- Kan taushet være bra?
- Hvor bevisste er vi vår egen rolle?
- Og vår egen person?
- Reflekterer vi ofte over egen praksis?

UTVIKLING OG ENDRING

- PERSONLIGE EGENSKAPER
- Et eksempel på en som har prøvd å jobbe med å utvikle sin personlige kompetanse:
- <https://www.youtube.com/watch?v=rDAZy3Sm0g0>

UTVIKLING OG ENDRING?

- Bevissthet en forutsetning
- Se kritisk på seg selv og egen praksis - også på seg selv som person
- Så: Samhandling med andre - noen allierte
- Og prøve noe nytt – endre atferd

UTVIKLING OG ENDRING

- Målretta endring kan skje på ulike måter:
  - Egne forsøk
  - Mer systematiske forsøk – f.eks i regi av arbeidsgiver
- Stabile som voksne: Vi er blitt den vi er blitt
- Men utvikling skjer likevel
- Gjelder å påvirke det vi kan - og å være bevisst egen atferd og praksis -> Oppnå litt endring

UTVIKLING OG ENDRING
